

Lp Rando Pajula,
Maarahva Ühingu juhatuse liige

Lp Piret Smagar

12.03.2025

VASTUS NÕUDEKIRJALE

1. Advokaadibüroo Supremia klient on Delfi Meedia AS (**Delfi**), kelle nimel ja volitusel esitavad allakirjutanud vastuse Maarahva Ühingu, Rando Pajula ja Piret Smagari 06.03.2025. a esitatud nõudekirjale ja hagihoiatusele seoses väidetava autoriõiguste rikkumise lõpetamise ning kahju hüvitamise nõudes.
2. Nõudekiri puudutab Delfi uudisteportaalet 04.03.2025 avaldatud artiklit „**VENE MÕJU** | Kuidas Venemaa propaganda ja mõjuagendid Eesti uhhuu-maailma imbusid“ (**artikkel**).
3. Delfi märgib, et nõudekirja esitajatel puuduvad Delfi vastu mistahes nõuded seoses artiklis Maarahva Ühingu logo kujutamisega. Delfi ei ole rikkunud Maarahva Ühingu, Rando Pajula ega Piret Smagari autoriõiguseid ega tekitanud neile mistahes kahju.

(II) Delfi ei ole kahjustanud õigusvastaselt nõudekirja esitajate õigusi

4. Olete esitanud nõuded „Maarahvas Eesti“ sümboolika kasutamise lõpetamiseks, logo autoritele kahju hüvitamiseks ning ajakirjaniku avaliku vea tunnistamiseks artikli juures. Nõude alustena olete viidanud võlaõigusseaduse (VÕS) §-le 1043 ja autoriõiguse seaduse (AutÕS) §-le 81⁷.
5. Mõlemad nõuded tuginevad kahju õigusvastase tekitamise sätetele, mille eelduseid tuleb teil põhjendada ja tõendada. Esimene nõue „Maarahvas Eesti“ sümboolika kasutamise lõpetamiseks eeldab vastavalt VÕS § 1055 lg-le 1, et Delfi rikub kestvalt nõude esitaja õiguseid õigusvastaselt (sätte esimene alternatiivne eeldus). Kehtiva kohtupraktika ja õiguskirjanduse järgi peab selle sätte rakendamiseks olema tuvastatud, et Delfi on nimetatud sümboolika kasutamisega tekitanud nõude esitajatele õigusvastaselt kahju (VÕS § 1043). Kahju tekitamise õigusvastasus peab kvalifitseeruma üheks VÕS § 1045 lg 1 p-des 1–8 nimetatud juhtumiks.
6. Kuna olete esitanud ka kahju hüvitamise nõude VÕS § 1043 ja AutÕS § 81⁷ alusel, siis tuleb teil esile tuua need elulises asjaolud, mille põhjal saaks väita, et Delfi on „Maarahvas Eesti“ sümboolika kasutamisega õigusvastaselt nõude esitajatele kahju tekitanud ühel VÕS § 1045 lg 1 p-des 1–8 nimetatud juhul.
7. **Teie nõudekirjas puuduvad mistahes asjaolud ja põhjendused, mille pinnalt saaks tuletada õigusvastast kahju tekitamist logo väidetavatele autoritele.**
8. Ainetu edasise vaidluse vältimiseks märgime selguse huvides, et Delfil on õigus motiveeritud mahu „Maarahvas Eesti“ sümboolikale artiklis viidata. Kuigi autorile kuuluvad AutÕS § 13 järgi varalised õigused, siis ei võimalda need tagada, et autori loodud teost pole kellelgi teisel peale autori kooskõlas kehtivate õigusaktidega kasutada. See tähendab, et igasugune teose kasutamine ei ole automaatselt autoriõiguse rikkumine.
9. Nii sätestab AutÕS § 17, et erandina AutÕS §-dest 13–15, kuid tingimusel, et see ei ole vastuolus teose tavapärase kasutamisega ega kahjusta põhjendamatult autori seaduslikke huve, on lubatud teost kasutada autori nõusolekuta ja autoritasu maksmiseta ainult §-des 18–25⁴ otsesõnu ettenähtud juhtudel.

10. AutÕS §-s 19 on toodud teose vaba kasutamise erandid, sh õigus teost kasutada informatsioonilistel eesmärkidel. AutÕS § 19 lg 1 p 4 sätestab, et autori nõusolekuta ja autoritasu maksmiseta, kuid kasutatud teose autori nime, kui see on teosel näidatud, teose nimetuse ning avaldamisallika kohustusliku äranäitamisega on lubatud päevasündmuste kajastamisel sündmuste käigus nähtud või kuulnud teose ajakirjanduses reprodutseerimine ja üldsusele suunamine motiveeritud mahus, vormis ja ulatuses, mis vastab päevasündmuste kajastamise vajadusele.
11. Artiklis toodud infovõrgustiku tabelil on toodud Maarahva platvormi logo kujutis. Puudub mõistlik vaidlus, et artiklis on kajastatud päevakajalisi sündmuseid, sh selgitatud erinevate isikute ja organisatsioonide omavahelisi seoseid. Delfi artikkel põhineb faktidel ja kontrollitud teabel. Seejuures pole nõudekirjas tuginetud sellele, et Delfi oleks ebaõigeid andmeid avaldanud. Konkreetselt maarahva platvormile kui põlisrahvaste rühmitusi ühendavale nn põlisrahva koostööühendusele on viidatud faktipõhiselt ja ainult konkreetse alapealkirja „Põlisrahvaste liikumine: protestilainete allikas“ all. Kuivõrd artiklis on juttu teiste isikute hulgas maarahva platvormist, siis on põhjendatud selle logo kasutamine illustreerivas tabelis. Maarahva platvormi logo on internetis kõigile avalikult nähtav (<https://maarahvas.ee/>) ja seda saab seostada maarahva platvormiga. Artiklis toodud tabelis on ka viidatud, et tegemist on maarahva platvormi logoga ning seda on kajastatud motiveeritud mahus kooskõlas AutÕS § 19 g 1 p 4 nõuetega.

(II) Delfi ei ole artikli avaldamisega Maarahva Ühingule ega logo väidetavatele autoritele kahju tekitanud

12. Kuigi nõudekirjas puuduvad mistahes asjaolud, mis sisustaksid Delfi poolt õigusvastast käitumist, siis rõhutame, et artikli avaldamine ei ole Maarahva Ühendusele ega väidetavatele logo autoritele mistahes kahju põhjustanud ega saagi seda teha.
13. Nõudekirjas toodud väide, et logo autoritele on tekitatud mainekahju, on alusetu. Kõnealuse logo autoreid ei ole artiklis kordagi mainitud ja nende isikud ei ole artiklist tuletatavad, mistõttu jääb väide autoritele mainekahju tekitamisest sisutuks. Samuti ei ole te toonud välja ühtegi asjaolu, millest oleks võimalik mainekahju tekkimist järeldada. Seega ei ole logo autorite maine kahjustamine (nt au ja väärikuse kahjustamine või nende kohta ebaõigete andmete avaldamine) võimalik.
14. Veelgi enam ei võimalda VÕS 7. peatükk (§ 1043 jj.) nõuda autoriõiguse rikkumise korral mittevaralise kahju (s.h mainekahju) rahalist hüvitamist. Seda põhjusel, et autoriõiguse rikkumine on käsitatav omandiga sarnase absoluutse õiguse rikkumisena VÕS § 1045 lg 1 p 5 tähenduses ning Riigikohtu praktika järgi ei ole seaduses sätestatud võimalust sellise rikkumise korral mittevaralise kahju hüvitamist nõuda (RKTKo 2-14-56641/69, p 21.2). Kuigi Delfi pole logo autorite autoriõigusi rikkunud, siis poleks ka sellise rikkumise esinemise korral kahjunõude esitamine viidatud sätete alusel võimalik.
15. Ühtlasi on teie toodud kahjunõude ulatus põhjendamatult suur ja selle arvestuse aluseks olevad asjaolud on teadmata. Ka puuduvad viited, millele tuginedes kahjunõude ulatust olete arvestanud.
16. Viimaks märgime, et põhjendamatu on ka viide karistusseadustiku (KarS) §-le 222. KarS § 222 ei kriminaliseeri pelgalt autoriõiguse rikkumist. Vastav kuriteokoosseis on kompleksne ja eeldab mitmete erinevate tunnuste esinemist. Täpsemalt sätestatakse KarS § 222 lg-s 1 piraatkaubanduse koosseis, mille kohaselt karistatakse rahalise karistuse või kuni kaheaastase vangistusega teadvalt autoriõigust või autoriõigusega kaasnevat õigust rikkuva kauba valmistamise, müügi, rentimise, hoidmise, edasitoimetamise või sellega muul viisil kauplemise eest kutse- või majandustegevuses, kui rikkumisega saadud kasu või

tekitatud kahju ületab kahtekümmend miinimumpäevamäära. Mitte ühtegi eeltoodud koosseisule vastavat tegu pole Delfi toime pannud, samuti pole nõudekirjas selliseid asjaolusid, mis kuriteo toimepanemist võimaldaksid järelada. Seega ei ole võimalik, et artikli avaldamisele järgneks KarS § 222 alusel kriminaalmenetluse alkatamine.

17. Kokkuvõttes on nõudekirjas toodud nõuded alusetud ja põhjendamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mari Männiko, vandeadvokaat

(allkirjastatud digitaalselt)

Annegret Reisi, vandeadvokaadi abi

Delfi Meedia AS-i lepingulised esindajad